

تأثیر مدیریت دانش بر بهره وری اقتصادی پروژه های دانش بنیان

فصلنامه علمی تخصصی

مهندسی و مدیریت ساخت

سال دوم، شماره اول

شماره پیاپی پنجم، بهار ۱۳۹۶

نویسنده مسئول:

محسن حمزه زاده

آدرس ایمیل:

m.hamzadeh55@gmail.com

محسن حمزه زاده*
کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی گرایش مالی دانشگاه آزاد واحد بویین زهرا
رضاخوش سیما
هیات علمی دانشگاه آزاد بویین زهرا

چکیده:

امروزه مدیریت دانش قطعاً بعنوان یک عامل اساسی برای پیشرفت کشورها و صنایع حاضر در آنها در نظر گرفته می شود و از سوی دیگر یکی از ابزارهای اصلی پاسخگویی در عرصه پژوهشی و تولیدی و اقتصادی کشورها می باشد. پروژه های دانش بنیان می توانند نقش بسزایی به منظور هم افزایی علم و ثروت، توسعه اقتصاد دانش محور، تحقق اهداف علمی و اقتصادی (شامل گسترش و کاربرد اختراع و نوآوری) و تجاری سازی نتایج تحقیق و توسعه (شامل طراحی و تولید کالا و خدمات) در حوزه فناوری های برتر و با ارزش افزوده فراوان داشته باشند.

هدف اصلی این تحقیق بررسی تأثیر مدیریت دانش بر بهره وری اقتصادی پروژه های دانش بنیان می باشد. جامعه آماری تحقیق شرکت های دانش بنیان بوده و میزان نمونه آماری براساس فرمول کوکران ۱۷۴ برآورد گردیده است. ابزار تحقیق پرسش نامه بوده و میزان پایایی تحقیق با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۸۵ می باشد. نتایج حاصل از تحقیق نشان داد بین مدیریت دانش و بهره وری اقتصادی رابطه معنی دار وجود داشته و مدیریت دانش بر بهره وری دانش تأثیر گذار می باشد. به همین منوال بررسی نتایج تحقیق نشان داد که ایجاد دانش، ذخیره دانش، بکارگیری دانش و مشارکت دانش بر بهره وری اقتصادی پروژه های دانش بنیان موثر بوده و رابطه ی مستقیمی دارد.

کلمات کلیدی: مدیریت دانش، خلق دانش، ذخیره سازی دانش، کاربرد دانش، تسهیم دانش، کارایی اقتصادی، پروژه های دانش بنیان.

The Effect of Knowledge Management on Economic Productivity of Knowledge Based Projects

Mohsen Hamzadeh*

Master Student of Business Administration, Islamic Azad University, Boyien Zahra

Reza Khosh Sima

Faculty Member of Boyin Zahra University

Volume 2 , Issue 1,

Spring 2017

Corresponding author:
Mohsen Hamzadeh

Email address:

m.hamzadeh55@gmail.com

در طول پانزده سال گذشته مدیریت دانش از یک مفهوم و دانش در حال ظهور به یک فعالیت ضروری روز افزون در سازمانها تبدیل شده است. همزمان با بلوغ و کمال آن مطالعات دانشگاهی و بسیاری از مجلات بین المللی به موضوع مدیریت دانش و سرمایه های فکری اختصاص داده شده اند [۱]. سازمانها و شرکتهای مختلف پیوستن به روند دانش مداری را آغاز کرده اند و مفاهیم جدیدی چون کار دانشی، دانشگر، مدیریت دانش و سازمانهای دانشی خبر از شدت یافتن این روند می دهند. پیتر دراگر با بکارگیری این واژگان خبر از ایجاد نوع جدیدی از سازمانها می دهد که در آنها بجای قدرت بازو، قدرت ذهن حاکمیت دارد. براساس این نظریه در آینده جوامعی می توانند انتظار توسعه و پیشرفت داشته باشند که از دانش بیشتری برخوردار باشند؛ به این ترتیب برخورداری از منابع طبیعی نمی تواند به اندازه دانش، مهم باشد. عواملی نظیر جهانی شدن، کوچک سازی دولتها، شهروند محوری و ضرورت مشارکت شهروندان توجه به مدیریت دانش را ضروری ساخته است [۲]. پیتر دراگر معتقد است که تنها (یا حداقل مهمترین) منبع ثروت در جامعه فراسرمایه داری، دانش و اطلاعات است. او سه تغییر اساسی دانش را در خلال قرن بیستم تشریح می نماید: انقلاب اول انقلاب صنعتی است که در آن نقش دانش برای بهینه سازی ابزارها، فرایندها و محصولات بکار گرفته شده است. سپس انقلاب بهره وری می باشد که افرادی مانند تیلور و فورد اقدام به استفاده از دانش برای بهبود نیروی کار کردند. انقلاب بعدی انقلاب مدیریت دانش است که در آن دانش برای خود دانش بکار گرفته شد [۳]. تحقیقات بروکینگ و بنتیس (۱۹۹۶) نشان می دهد سازمانهایی که رویکردی برای مدیریت سرمایه فکری خود ندارند تنها از ۲۰ درصد دانش موجود در عمل استفاده کرده اند؛ در حالی که موفقیت حال و آینده در رقابت بین سازمانها، تا حد کمی مبتنی بر تخصیص استراتژیک منابع فیزیکی و مالی و تا حد زیادی مبتنی بر مدیریت استراتژیک دانش خواهد بود [۴].

لذا با توجه به اینکه هدف غایی تمامی سازمان ها، افزایش بهره وری می باشد، و نیز با عنایت بر اینکه در جامعه کنونی، افزایش بهره وری و سودآوری معلول استقرار سیستم های مدیریت دانش است و همچنین از آنجائیکه رشد اقتصادی مبتنی بر رشد بهره وری در ایران پس از انقلاب مورد توجه مسئولان قرار گرفته و سند چشم انداز توسعه ایران، مصداق بارز این امر محسوب می شود و نیز مدیریت کردن پروژه های دانش بنیان با روشهای سنتی مدیریتی، کاری مشکل و در برخی از مواقع غیرممکن می باشد. بنابراین انگیزه ای قوی برای انجام تحقیق، شکل گرفت و لذا فرضیه اصلی تحقیق به این صورت مطرح شد: آیا بین مدیریت دانش با بهره وری اقتصادی پروژه های دانش بنیان رابطه معناداری وجود دارد و فرضیه های فرعی به شکل زیر می باشند:

۱. بین ایجاد دانش با بهره وری اقتصادی پروژه های دانش بنیان رابطه معناداری وجود دارد.
۲. بین ذخیره دانش با بهره وری اقتصادی پروژه های دانش بنیان رابطه معناداری وجود دارد.
۳. بین به کارگیری دانش با بهره وری اقتصادی پروژه های دانش بنیان رابطه معناداری وجود دارد.
۴. بین مشارکت دانش با بهره وری اقتصادی پروژه های دانش بنیان رابطه معناداری وجود دارد.

لازم به ذکر است که توجه به اهمیت و جایگاه پروژه های دانش بنیان در بهبود سطح علمی و اقتصادی کشور، یافتن شیوه مدیریتی مناسب برای این دسته از پروژه ها به منظور ارتقاء بهره وری و سودآوری اقتصادی از اولویت های مهم کشور به حساب می آید. مطالعات صورت گرفته در حوزه اهمیت مدیریت دانش و تأثیرات آن در اقتصاد تاکنون بیشتر در زمینه ارتقاء سازمان و نیروی انسانی بوده و طبق مطالعات صورت پذیرفته، پژوهشی برای سنجش اثرگذاری مدیریت دانش بر بهره وری اقتصادی پروژه های دانش بنیان انجام نشده است. فرآیند تحقیق بدین صورت است که در ادامه بخش مرور ادبیات و سپس روش تحقیق و تجزیه و تحلیل نتایج آورده خواهد شد و در نهایت قسمت نتیجه گیری و پیشنهادها در پژوهش مذکور گنجانده شده است.

۲- مروری بر ادبیات تحقیق

در این بخش از پژوهش به تعریف مختصری از واژه های دانش، مدیریت

دانش و بهره وری اقتصادی پرداخته می شود و در ادامه روند مروری بر پژوهش های مرتبط در زمینه تحقیق صورت خواهد پذیرفت. یکی از مهمترین ابعاد مدیریت دانش، تعریف دقیق دانش، اطلاعات و داده می باشد. جامعه علمی و دانشگاهی دهه های زیادی را به بحث در باره این موضوع صرف کرده است، که خلاصه ای از آن را در ذیل می آید.

عبارات اطلاعات و داده، اغلب به جای عبارت دانش به کار برده می شوند اما در واقع آنها مفاهیم متفاوتی دارند و درک تفاوت آنها برای انجام یک کار دانش محور بسیار مهم و حیاتی است.

الف - داده : داده یک واقعیت از یک موقعیت و یا یک مورد از یک زمینه خاص بدون ارتباط با دیگر چیزهاست. درحقیقت، داده ها حقایق و واقعتهای خام هستند.

ب - اطلاعات : اضافه کردن زمینه و تفسیر به داده ها و ارتباط آنها به یکدیگر، موجب شکل گیری اطلاعات می شود. اطلاعات داده های ترکیبی و مرتبط همراه با زمینه و تفسیر آن است.

ج - دانش : اضافه کردن درک و محافظه به اطلاعات موجب توسعه طبیعی پس از اطلاعات می گردد. خلاصه سازی هرچه بیشتر (انباشت) اطلاعات اولیه به دانش منجر می شود. دانش را در این حالت می توان، بینش های حاصل از اطلاعات و داده های تعریف کرد که می تواند به روشهای مختلف و در شرایط گوناگون موثر و قابل تقسیم باشد.

تعریف دانش : دانش یک ادراک و فهم است که از طریق تجربه، استدلال، درک مستقیم و یادگیری حاصل می شود. زمانی که افراد دانش خود را به اشتراک می گذارند، دانش هر یک از آن ها افزایش می یابد و از ترکیب دانش یک فرد با افراد دیگر، دانش جدید حاصل میشود [۵].

تعریف مدیریت دانش

مدیریت دانش را می توان به عنوان فرآیند بهینه سازی کاربرد سرمایه فکری به منظور دستیابی به اهداف سازمانی دانست [۶].

دانش در حال تبدیل به یک عامل تولید است که هم نقش سرمایه و هم نقش نیروی کار را بسیار کم رنگ میکند. نویسندگان مختلف از رشته های گوناگون، نسبت به موضوع مدیریت دانش با دیدگاه ها و انگیزه های متفاوت نگریسته اند. تعاریف گوناگونی نیز، ارائه نموده اند. این تعاریف، شکل دهی به دانش، برنامه ها و رویه ها و همچنین شیوه هایی که سازمان ها به تحلیل موقعیتی می پردازند و ارتباط برقرار می کنند را در برمی گیرد. گلد و همکاران در سال ۲۰۰۱ موضوعات مدیریت دانش اثربخش را از دیدگاه قابلیت های سازمانی بیان کردند. این دیدگاه بیان می کند که شالوده دانش شامل تکنولوژی، ساختار و فرهنگ همراه با فرآیند کسب، تبدیل و کاربرد دانش، پیش نیاز مدیریت دانش موثر می باشند و برای حمایت از منابع سازمانی ضروری می باشند. سوی و همکارانش در سال ۲۰۰۵ بیان کردند که مدیریت دانش شامل سه فرآیند به هم وابسته می باشد: کسب دانش، تبدیل دانش و کاربرد دانش. دانش فقط یک منبع مهم برای یک شرکت نیست بلکه به عنوان یک منبع اصلی مزیت رقابتی بکار گرفته می شود. بنابراین، توانایی های مدیریت دانش به فرایندهای مدیریت دانش در یک سازمانی که دانش را در شرکت توسعه می دهد و استفاده می کند اشاره دارد [۷]. در جدول شماره یک برخی از تعاریف مدیریت دانش از دیدگاه محققین مختلف آورده شده است.

لازم به ذکر است که در سناریوی مد نظر ما، تولید سریع دانش جدید و بهبود دسترسی به میناهای دانش، به هر طریقی که با هم ترکیب شوند (آموزش، تربیت، انتقال دانش فنی، انتشار نوآوریها)، فاکتورهایی هستند که بهره وری اقتصادی، نوآوری، کیفیت کالاها و خدمات و برابری بین افراد، رده های اجتماعی و نسلها را افزایش میدهند.

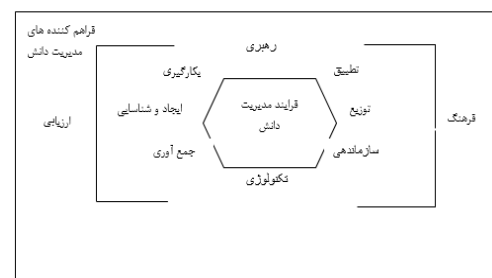
جدول ۱: تعاریف مختلفی از مدیریت دانش

تعریف	منبع
مدیریت دانش بستگی برای اداره، جمع‌آوری، اصلاح و اشاعه دانش در تمام اشکال آن در یک سازمان است.	[۷]
مدیریت دانش یک فرایند چند بعدی است که به مدیریت موثر و هم‌زمان چهار بعد نیاز دارد: محتوا، فرم، فرایند و زیرساخت‌ها.	[۹]
مدیریت دانش، کسب، تنهیم و استفاده از دانش داخل سازمان است که فرایندهای یادگیری و بسیم اطلاعات مدیریت را نیز شامل می‌شود.	[۱۰]
مدیریت دانش شامل کسب، ذخیره، بازیابی، بکارگیری، خلق و بازنگری دارایی دانش یک سازمان از راه کنترل شده است.	[۱۱]
مدیریت دانش، سیاست‌ها، راهبردها و تکنیک‌هایی است که از طریق بهینه کردن شرایط برای افزایش کارایی، خلاقیت و همکاری میان کارکنان، از رقابت پنهانی در سازمان حمایت می‌کند.	[۱۲]
مدیریت دانش به عنوان فرایند کشف، کسب، توسعه و ایجاد، تنهیم، نگهداری، ارزیابی و به‌کارگیری دانش مناسب در زمان مناسب توسط فردی مناسب در سازمان می‌باشد که از طریق ایجاد پیوند بین منابع انسانی، فناوری اطلاعات و ارتباطات ایجاد ساختاری مناسب برای دستیابی به اهداف سازمانی صورت می‌پذیرد.	[۱۳]

فرایندهای مدیریت دانش

محققان مختلفی، طبقه‌بندی‌های متنوعی از فرایند مدیریت دانش ارائه داده‌اند به طور مثال در زیر به برخی از آنها اشاره خواهد شد:

- کسب دانش: کسب دانش فرایند اول مدیریت دانش می‌باشد که اهمیت خاصی به توانایی دانش فردی در سازمانها می‌دهد. و زمانیکه دانش کسب می‌شود برای سازمان مفید خواهد بود. کسب دانش باید متناسب با نیازهای سازمانی باشد و هم‌جهت با چشم‌انداز، استراتژیهای سازمان باشد.
- ایجاد دانش: گلد و همکاران (۲۰۰۱) اشاره دارند که ایجاد دانش جدیدی است که در ارتباط با انگیزش، نگرش، تخصص و بصیرت کارکنان می‌باشد. نوناکا و تاکوچی (۱۹۹۵) بیان کردند که ایجاد دانش باید از طریق یک نفر مطلع و دروس تدریس شده و تشریح تجربیات افرادی که باهم در سازمان کار می‌کنند انجام پذیرد. ایجاد دانش یعنی تعامل دانش بین دانش ضمنی و دانش صریح یا چیزی که به آن مدل SECI گفته می‌شود [۱۴].
- ذخیره دانش: گلد و همکاران (۲۰۰۱) بیان کردند دانشی که ایجاد می‌شود باید ذخیره و بطور سیستماتیک طبقه‌بندی شود تا به آسانی قابل بازیابی باشد. دانش برای اینکه بتواند ذخیره شود نیازمند تسویه شدن می‌باشد تا برای سازمان ارزشمند و مفید باشد.
- بکارگیری دانش: بکارگیری دانش آخرین مرحله فرایند مدیریت دانش می‌باشد که آن باعث افزایش اثربخشی مدیریت دانش در سازمان می‌باشد و اشاره به انتقال و استفاده دانش دارد [۱۴].
- ادل و گرایسون (۱۹۹۸)، مدلی دیگر را برای مدیریت دانش ارائه داده‌اند که در شکل ۱ نشان داده شده است. این مدل مبتنی بر دو رکن اساسی می‌باشد.

شکل ۱: مدل مبتنی بر فرایندها و فراهم‌کننده‌های مدیریت دانش [۱۵]

فرایندهای مدیریت دانش

- ایجاد و شناسایی دانش که به روشهای متعدد می‌تواند ایجاد کرد و شناسایی دانشهای مفیدی که در فرایندها، رویه‌های کاری و اقدامات سازمان وجود دارد.
- جمع‌آوری بعد از اینکه دانش‌های مفید مورد شناسایی قرار گرفتند، کار بعدی جمع‌آوری این دانشها می‌باشد.
- سازماندهی دانش، بیشتر دربرگیرنده فعالیت‌های پردازش دانش است. در این مرحله، دانش به شکل مناسبی تبدیل می‌گردد.
- توزیع بعد از سازماندهی دانش، که بایستی به روش‌های مختلف بین افراد توزیع شود. در این مرحله با استفاده از ابزار و ساز و کارهای مناسب باید دانش ذخیره شده در دسترس افرادی که به آن نیاز دارند قرار بگیرد.
- بکارگیری دانش تا زمانی که دانش مورد استفاده قرار نگیرد افزایش پیدا نمی‌کند و در این مرحله دانش در فرایندهای کاری و تصمیمات سازمان جاری می‌شود. قابلیت به عنوان خروجی تولید دانش: تغییر از رویکرد خطی به رویکرد تعاملی نوآوری و تولید دانش، راهی را برای برقراری ارتباط بین نوآوری و توسعه بیشتر قابلیتها باز کرده است. همانگونه که بیان شد، فرایند نوآوری را می‌توان به وسیله فرایند یادگیری تعاملی توضیح داد به طوری که اشخاص درگیر در آن قابلیت‌های خود را افزایش می‌دهند [۱۵].

فراهم‌کننده‌های مدیریت دانش

دومین رکن این مدل را عواملی تشکیل می‌دهند که نقش اساسی در شکل‌گیری مدیریت دانش در یک سازمان ایفا می‌کنند. این عوامل به چهار دسته تقسیم می‌گردند:

- رهبری: حمایت مدیریت یا رهبری در سازمان از فعالیت‌های مدیریت دانش، از مهم‌ترین و موثرترین عوامل در شکل‌گیری مدیریت دانش است. صاحبان نظران مانند داوینورت، لی و چوی از حمایت مدیریت عالی بعنوان عاملی حیاتی و مهم یاد کرده‌اند.
- فرهنگ: مدیریت دانش بدون وجود یک بستر فرهنگی مناسب و مبتنی بر اعتماد نمی‌تواند بطور موفق اجرا شود. مدیریت دانش برخلاف مدیریت اطلاعات با ارزش‌ها و باورها در ارتباط است و چون فرهنگ در برگیرنده این عوامل است، می‌تواند نقش مهمی در مدیریت دانش ایفا نماید.
- تکنولوژی: فناوری به شکل ابزار و سازوکارهای مناسب می‌تواند مخصوصاً در ذخیره دانش سازمان نقش مهمی را ایفا نماید.

اهداف مدیریت دانش

- خلق دانش نو در جهت افزایش محصولات و مدیریت مشتری
  - ایجاد مزیت رقابتی و بهبود پاسخ رقابتی.
  - توسعه دارایی‌ها با توجه به فناوری‌های نوظهور.
  - جلوگیری از هزینه‌ها و هدر رفتن سرمایه‌های ذهنی و انسانی.
  - بهبود در تصمیم‌گیری‌ها و انعطاف‌پذیری و انطباق‌پذیری.
  - جلوگیری از افت دانش [۱۶ و ۱۷].
- شرکتهای دانش بنیان
- اینگونه شرکتهای راستای فراهم نمودن زمینه مناسب برای رشد و تعالی مهارت‌ها و اندوخته‌های علمی و عملی دانشگاهیان در عرصه‌های کارآفرینی و اقتصادی متناسب با فضای بازار کار و اشتغال قدم برمی‌دارند. در واقع شرکت‌های دانش بنیان حلقه واسطه بین ایده و تکنولوژی هستند که می‌توانند ایده‌ها را در مسیر رسیدن به تکنولوژی هدایت کنند [۱۸ و ۱۹].
- فعالیت‌های شرکت‌های دانش بنیان
- ۱- بازاریابی محصولات و یا دستاوردهای تحقیقاتی موجود در دانشگاهها
  - ۲- شناسایی فرصت‌های سرمایه‌گذاری بر روی محصولات یا موقعیت‌های تجاری خاص
  - ۳- همکاری در اجرای پروژه‌های علمی، تحقیقاتی و صنعتی
  - ۴- همکاری در طراحی، ساخت و تولید تجهیزات فنی و مهندسی
  - ۵- تجاری سازی طرح‌های علمی و تحقیقاتی قابل فروش و سرمایه‌گذاری مشترک
  - ۶- همکاری در جهت دستیابی به یک مجموعه مشترک دانش بنیان [۱۸ و ۱۹].

پیشینه تحقیق

پیشینه تحقیق شامل پژوهشی صورت گرفته در داخل و خارج از کشور می‌باشد که به شرح زیر آورده شده است

پیشینه تحقیق در داخل کشور

قلی زاده (۱۳۸۳) تحقیقی را با عنوان «نسبت میان فرآیند تبدیل دانش و فرهنگ در دانشگاه مشهد» انجام داده است. در این پژوهش با نظر به مؤلفه های اصلی سازمانی نظریه ی نوناکا یعنی اجتماعی شدن، برون سازمانی، ترکیب و درونی سازی، جایگاه مدیریت دانش در دانشگاه مشهد در ارتباط با فرهنگ سازمانی مورد بررسی قرار گرفته است. یافته ها نشان داد که درونی سازی در قلمرو مدیریت دانش در دانشگاه مشهد از بالاترین جایگاه برخوردار است و به ترتیب اجتماعی شدن، برونی سازی و ترکیب در مراتب بعدی قرار گرفته اند. همچنین، براساس نتایج بدست آمده، میان فرهنگ سازمانی و درونی سازی، برونی سازی و ترکیب رابطه ی معنادار وجود دارد، درحالیکه این رابطه با اجتماعی شدن معنی دار نیست. پژوهشگر نتیجه گرفته است که مدیران در دانشگاه فردوسی مشهد پیش از آنکه تمایل به تشریح و تبادل دانش و تجارب خود با یکدیگر داشته باشند، تمایل به درونی کردن دانش و رقابت با یکدیگر دارند [۲۰].

کاظمی (۱۳۸۷) در پایان نامه کارشناسی ارشد خود با موضوع بررسی رابطه بین سرمایه اجتماعی و میزان آمادگی سازمانی برای استقرار مدیریت دانش در شرکت فولاد مبارکه اصفهان چنین نتیجه می گیرد که در شرکت فولاد مبارکه بین سرمایه اجتماعی و میزان آمادگی سازمانی برای استقرار مدیریت دانش رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد. به عبارت واضح تر با افزایش سرمایه اجتماعی در سازمان، میزان آمادگی برای استقرار مدیریت دانش در ابعاد فرهنگ سازمان، زیرساخت سازمان، محتوای تغییر و پشتیبانی از تغییر افزایش یافته است [۲۱].

ابطی و صلواتی (۱۳۸۵) چنین نتیجه می گیرند که مدیریت دانش در سازمان های دولت موضوعی نوپا بوده که بایستی توجه ویژه ای به آن صورت گیرد. هر چارچوبی که بخواهد در زمین مدیریت دانش در سازمانهای دولتی به کار گرفته شود، باید به ماهیت و عملکرد این بخش که متمایز از بخش خصوصی است، توجه نماید. همچنین اهمیت مدیریت دانش را برای سازمان های دولتی با توجه به مطرح شدن ارزش-هایی مثل عدالت، ذهنیت، مشارکت، پاسخگویی اجتماعی و حرکت دولت ها به سوی کوچک-سازی و کاهش تصدی گری، نشان می دهند [۲۲].

انصاری و قاسمی (۱۳۸۸) در تحقیق خود نشان دادند که سازمان ها در صورت استفاده از سازوکار مدیریت دانش به صورت نظام مند، قادرند در بخش های مختلف زنجیره ارزش خود از قبیل پشتیبانی از تصمیم گیری، توسعه مهارت های تخصصی کارکنان، نوآوری در خدمات و محصولات، توسعه بازار محصولات و خدمات و بهبود روابط با مشتریان، دارای مزیت رقابتی شوند که می-تواند در صحنه رقابت مورد استفاده قرار گیرد [۲۳].

رضاییان و همکاران (۱۳۸۸) به بررسی الگوهای راهبرد مدیریت دانش و راهبرد دانش در سازمان-ها پرداخته اند و نتیجه می-گیرند که باید بین این دو مفهوم تفاوت قائل شد و بیان می کنند که سازمانها برای اجرای کارآمد و اثربخش فراگرد مدیریت دانش بایستی ابتدا با توجه به دانش-های آشکار و پنهان موجود در سازمان، راهبرد مدیریت دانش خود را انتخاب نمایند تا جهت گیری اصلی سازمان برای سرمایه-گذاری در زمینه مدیریت دانش تعیین شود. بر همین اساس، سازمانها پیش از هر اقدامی درجهت استقرار مدیریت دانش، بایستی با توجه به ماهیت کاری و دانشهای موجود و مرتبط با کسب و کار خود، نحوه بهره-برداری مطلوب از سرمایه های دانش آشکار و پنهان در بلند مدت را با تدوین راهبرد دانش مشخص و تبیین کنند [۲۴].

عزیزی و همکاران (۱۳۸۹) در تحقیق خود به بررسی و مقایسه ابعاد مدیریت دانش بین سازمان های دولتی و خصوصی پرداخته و پنج بعد مدیریت دانش از قبیل راهبرد، ساختار، فرآیند، افراد و نقش ها و بعد فناوری اطلاعات را در بانک های خصوصی و دولتی مورد ارزیابی قرار داده و چنین نتیجه گرفتند که بانک های خصوصی در زمینه فناوری اطلاعات و فرایندهای مدیریت دانش، در شرایط بهتری نسبت به بانک های دولتی هستند ولی در زمینه راهبرد، ساختار، افراد و نقش ها تفاوت معناداری میان این دو گروه وجود ندارد [۲۵].

اخوان و همکاران (۱۳۸۸) در پژوهش خود به بررسی عوامل موفقیت مدیریت دانش در سازمانها از زوایای مختلف در تحقیقات گوناگون پرداخته و نشان دادند که ۱۷ عامل رتبه اول تا هفتم را در بین عوامل اولویت دارد سه مرحله فرایند کسب، عرضه و به کارگیری به خود اختصاص داده اند و از میان آنها، عوامل مشوق های انگیزشی مناسب، حمایت مدیریت ارشد، یادگیری مداوم و فضای آزاد سازمانی بیشترین فراوانی را در هر سه فرایند داشته اند [۱۶].

صلواتی و حق نظر (۱۳۸۸) نشان دادند که ساختار سازمانی و فرهنگ سازمانی نسبت به فناوری اطلاعات در واحدهای ستادی شرکت ملی نفت ایران از آمادگی کمتری برای بکارگیری مدیریت دانش برخوردارند. در اولویت بندی عوامل زمینه ای مدیریت دانش به ترتیب فناوری اطلاعات، ساختار سازمانی و فرهنگ سازمانی در اولویت قرار دارند. همچنین در بررسی شاخص های فناوری اطلاعات به ترتیب نرم افزار، سخت افزار، مهارت و دسترسی اولویت بندی شدند و در شاخص های ساختار سازمانی تمرکز، رسمیت، پیچیدگی، حمایت مالی، سیستم های فرعی منابع انسانی و مدیریت استراتژیک اولویت-بندی شدند و در شاخص های فرهنگ سازمانی، یادگیری، مشارکت تیم های دانشی، حمایت مدیریت، فرهنگ اعتماد و فرهنگ تسهیم اولویت-بندی شدند [۲۶].

حسن زاده (۱۳۸۸) نتیجه می-گیرد که وضعیت وزارتخانه ها و سازمان مدیریت و برنامه-ریزی کشور به لحاظ فراهم آوردن عوامل زیر ساختی ششگانه مدیریت دانش، در حالت کلی مطلوب نیست و به لحاظ عوامل زیر ساختی فرابخشی، بین وزارتخانه-ها تفاوت معنی داری وجود ندارد ولی به لحاظ عوامل زیر ساختی بخشی که به تک تک دفاتر مربوط می شود تفاوت معنی دار بود. همچنین به ضرورت و اهمیت ارتقای فرهنگ سازمانی که تحقیق حکایت از ضعف محسوس آن در سازمان های دولتی دارد، در توسعه مدیریت دانش اشاره دارد [۲۷].

موسی خانی و همکاران (۱۳۸۹) چنین نتیجه می گیرند که در عوامل موثر درآمادگی برای مدیریت دانش از دیدگاه خبرگان و صاحب نظران، عامل فرهنگ شامل اعتماد، همکاری، یادگیری و فضای باز سازمانی دارای بیشترین اهمیت و در اولویت است و سپس به ترتیب زیرساخت فناوری اطلاعات، ساختار سازمانی و مدیریت تغییر در اولویت-های بعدی قرار می گیرند و مرکز آمار ایران در زمینه تمامی عوامل و شاخص ها، آمادگی کافی برای مدیریت دانش را دارد [۲۸].

ربیعی و خواجوی (۱۳۸۹) در بررسی وضعیت شاخص-های ساختار، فرهنگ، فناوری، منابع انسانی، فرایندهای دانشی و رهبری در شهرداری تهران برای استقرار مدیریت دانش چنین نتیجه می گیرند که وضعیت رهبری در شهرداری تهران برای استقرار مدیریت دانش مناسب ارزیابی شده و شاخص های منابع انسانی، ساختار، فرایندهای دانشی، فناوری و فرهنگ در اولویت های بعدی قرار می گیرند. بررسی-ها نشان داد که فرهنگ حاکم بر شهرداری تهران به عنوان نمونه-ای کوچک از سازمانهای دولتی در ایران، برای استقرار مدیریت دانش وضعیت مطلوبی نداشته که نشانه ضعف سازمان در رابطه با شاخص فرهنگ می باشد [۲۹].

اعرابی و موسوی (۱۳۹۲) در بررسی رابطه بین استراتژی های سیستم مدیریت دانش با عملکرد پژوهشگاهها به این نتیجه رسیدند که بین درجه پژوهشگاه ها و امتیاز آن ها با تعداد موارد هماهنگ در استراتژیهای سیستم مدیریت دانش و به علاوه با شاخص هماهنگی ارتباط معناداری وجود دارد و هر چه پژوهشکده از نظر انتخاب استراتژی های مدیریت دانش و زیر سیستم-های آن هماهنگ تر عمل کند، درجه و امتیاز بالاتری کسب می کند [۳۰].

دعایی و دهقانی (۱۳۸۹) نتیجه می-گیرند که در دانشگاه-های دولتی، مدیریت دانش بیشتر مورد توجه مدیران و برنامه-ریزان قرار گرفته ولی در دانشگاه های آزاد مورد مطالعه، ابعاد مدیریت دانش از وضعیت مطلوبی برخوردار نیست به طوری که این مراکز نتوانسته اند انتظارات و ادراکات کارکنان و استادان خود را از مدیریت دانش فراهم آورند [۳۱].

ساعدی و یزدانی (۱۳۸۸) از طریق یک الگوی فرایندی نشان می دهند که توسعه مدیریت دانش از طریق یک فرایند یادگیری چهار حلقه ای محقق می شود به گونه ای که منابع سازمانی در طی این فرایند، ارتقا یافته و به قابلیت ها و شایستگی های محوری سازمان تبدیل می شوند [۳۲].

پیشینه تحقیق در خارج از کشور

علوی و ایدرن (۱۹۹۹) همکاری اجرایی را در برنامه توسعه اجرایی مورد مطالعه قرار دادند این برنامه شامل ملاحظات آنچه مورد نیاز موفقیت سیستم مدیریت دانش می باشد همراه بود. آنها دریافتند که موضوعات سازمانی و فرهنگی ارتباط تنگاتنگی با انگیزش کاربران برای اشتراک

جدول ۳: مؤلفه های پرسشنامه

مؤلفه ها	گویه ها	جمع
ایجاد دانش	۷ تا ۱۲	۷
تسهیم دانش	۱۳ تا ۱۸	۶
بکارگیری دانش	۱۹ تا ۲۴	۵
ذخیره سازی دانش	۲۵ تا ۲۹	۷
بهروری اقتصادی	۳۰ تا ۳۴	۵

برای سنجش روایی، پرسشنامه اولیه در اختیار اساتید راهنما قرار گرفت و از طریق روایی محتوا، توسط اساتید روایی -سنجی نیز انجام و پس از تأیید آنان توزیع گردید. برای سنجش پایایی، پایایی پرسش های مطرح شده برای اندازه گیری هر متغیر، با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ به قرارجدول ۴ محاسبه گردید [۳۸].

جدول ۴: جدول پایایی سوالات مربوط به متغیر ها

ردیف	متغیر	مقدار آلفای کرونباخ
۱	مدیریت دانش	۰/۸۵۷
۲	بهره وری اقتصادی	۰/۹۳۶

روش هایی آماری تجزیه و تحلیل داده ها شامل روش رگرسیون چندگانه، آزمون نرمال بودن (کولموگروف اسمیرنوف) و آزمون خود همبستگی (دوربین - واتسون) می باشد که به ترتیب در ادامه توضیح داده می شود.

با استفاده از رگرسیون چندگانه می توان میزان تأثیرات متغیرهای مستقل (مؤلفه های مدیریت دانش) را در متغیرهای وابسته (شاخص های بهره وری اقتصادی پروژه های دانش-بنیان) سنجید. در این تحقیق برای آزمون فرضیات از آزمون رگرسیون ساده، چندگانه، ANOVA و جدول ضرایب جزئی استفاده می شود. قبل از استفاده کردن رگرسیون چندگانه، از ماتریس همبستگی برای تشخیص شدت میان همبستگی میان متغیرهای مستقل استفاده شده است. در مدل رگرسیون چندگانه آزمون، «دوربین» به اندازه گیری میزان خودهمبستگی باقی مانده ی مدل (H_0) می پردازد این مقدار در فاصله بین ۰ تا ۴ است هر چند اعداد بدست آمده به ۲ نزدیک تر باشد نشان می دهد که خود همبستگی کمتر است در نتیجه جواب مدل رگرسیون به واقعیت نزدیک تر است.

یکی از فرض های رگرسیون نرمال بودن داده ها است. برای آزمون نرمال بودن داده ها از آزمون کولموگروف - اسمیرنوف استفاده شده است. این آزمون، روش ناپارامتری برای تعیین همگونی اطلاعات تجربی با توزیعهای آماری منتخب (نرمال) است. در آزمون KS فرض صفری که آزمون خواهد شد، توزیع مشاهدات و توزیع مشخصی (یا پارامتری معینی) است که با حدس و یا قرأت مختلف فکر کرده ایم توزیع مشاهدات با آن توزیع مشخص همخوانی دارد [۳۹].

این آزمون از نوع غیرپارامتری ساده است که برای تعیین همگونی اطلاعات تجربی با توزیعهای آماری منتخب است، بنابراین روش دیگری است که به منظور بررسی برازش یک توزیع خاص برای یک سری داده های بدست آمده، از یک متغیر بکار می رود. پیش فرض این آزمون این است که کلیه مشاهدات (داده ها) به صورت مستقل دارای یک توزیع مشترک باشند.

یکی دیگر از فرضهای رگرسیون عدم خودهمبستگی باقی مانده هاست. به عبارت دیگر مدلی مناسب است که باقی مانده های حاصل از آن به هم وابسته نبوده و یا به عبارتی تصادفی باشد. برای آزمون نرمال بودن داده ها از آزمون کولموگروف - اسمیرنوف استفاده شده است. برای این آزمون از آماره دوربین واتسون استفاده شده است [۴۰].

آنالیز داده ها

برای اجرای يك طرح پژوهشی به روش علمی، محقق با استفاده از ابزارهای مناسب، اطلاعات و شواهد کافی برای اندازه گیری و ارزیابی فراهم می‌آورد و با استفاده از روش های معین، داده‌های گردآوری شده را تلخیص، تنظیم و طبقه بندی می‌کند و به صورت جداول و نمونه آماری نمایش می‌دهد. به بیان دیگر، اطلاعات جمع آوری شده به منظور استنتاج صحیح آماری و توجیه و تفسیر دقیق، مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرد. در مرحله تجزیه و تحلیل، اطلاعات از نظر مقایسه با یکدیگر و با عوامل خارجی مورد آزمون قرار می‌گیرد و تکلیف رد یا

گذاری و بکارگیری دانش دارد. آنها همچنین دریافته اند که اندازه گیری مزایای سیستم مدیریت دانش بسیار مهم است و همچنین داشتن سیستمی یکپارچه برای طراحی تکنولوژی و پایگاه داده های پیشتیبان، ارتباط، جستجو و عملیات بازیابی حائز اهمیت می باشد [۳۳]. هولس اپل و جوشی (۲۰۰۰) فاکتورهایی را که مدیریت دانش را در سازمان ها تحت تأثیر قرار می دهد مورد مطالعه قرار دادند. آنها دریافته اند تعهد مدیریت ارشد و رهبری بسیار حائز اهمیت می باشد. علاوه بر آن عوامل موثر دیگری همچون داشتن حمایت مالی کافی، کارمندان با مهارت بالا و شناسایی منابع دانش نیز بسیار حائز اهمیت می-باشند [۳۴].

بارنا (۲۰۰۳) پروژه مدیریت دانش را مورد مطالعه قرار داد. این پروژه-ها دارای سطوح متفاوتی از موفقیت بودند. وی ۲ گروه از عامل های موفقیت سیستم مدیریت دانش را شناسایی کرد. عامل مدیریتی اصلی شامل رواج دادن فرهنگ اشتراک اطلاعات در سازمان دانش، تهیه مخزن بهترین تجربیات بود و عامل دیگر موفقیت شامل بدست آوری حمایت مدیریت ارشد، ساختن يك سازمان آموزنده ارائه آموزش های سیستم مدیریت کیفیت و نهایتاً مشخص کردن اهداف پروژه پیاده سازی سیستم مدیریت دانش می-باشد [۳۵].

روش تحقیق

روش تحقیق را می‌توان به عنوان مجموعه‌ای از قواعد، ابزارها و راه‌های معتبر و نظام‌یافته برای بررسی واقعیتها، کشف مجهولات و دستیابی به راه‌حل مشکلات دانست. اتخاذ روش تحقیق علمی تنها راه دستیابی به دستاوردهای قابل قبول و علمی است. مباحث مطرح شده در این فصل عبارتند از روش تحقیق، جامعه و نمونه آماری، روشها و ابزار جمع‌آوری داده‌ها، روایی و پایایی و همینطور روش تجزیه و تحلیل داده‌ها می باشد [۳۶]. این تحقیق به لحاظ اهداف، کاربردی بوده و به لحاظ جمع آوری داده‌ها از نوع توصیفی می‌باشد. به منظور جمع آوری داده‌ها از یک مطالعه میدانی از کارکنان و مدیران شرکت های دانش بیان استفاده شده است. جهت جمع آوری داده‌ها در این رساله، از پرسشنامه بر اساس طیف لیکرت استفاده شده است. به منظور تحلیل داده‌ها، ابتدا به وسیله تحلیل عاملی مؤلفه‌های اندازه گیری هر یک از متغیرها تعیین شده و سپس فرضیه‌های تحقیق به وسیله برآورد رگرسیون آزمون می‌شوند.

یکی از ابزارهای رایج تحقیقات برای جمع آوری داده‌ها، پرسشنامه می‌باشد. پرسشنامه عبارت است از فهرستی مدون از سوالات برای جمع آوری داده‌ها از پاسخ دهندگان. کاربرد پرسشنامه در اندازه گیری و ارزیابی رفتارهای گذشته، طرز فکرها، برداشت‌ها و ویژگی‌های پاسخ دهنده است [۳۷].

در تحقیق حاضر به منظور جمع آوری داده‌ها، از روش میدانی و از ابزار پرسشنامه استفاده شد و طیف پاسخی مورد استفاده در آن، لیکرت ۵ گزینه‌ای به شرح جدول ۲ بوده است:

جدول ۲: صفات کیفی و ارزش‌های عددی گویه‌های پرسشنامه تحقیق

طیف کلمی	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم
ارزش عددی	۵	۴	۳	۲	۱

ابزار اندازه گیری مدیریت دانش در این پژوهش، پرسشنامه محقق ساخته می باشد که با استفاده از پرسشنامه همتی (۱۳۸۹) و همچنین مطالعات مربوط به مدیریت دانش و بررسی پرسشنامه های مشابه تدوین گردیده است. به منظور تهیه سوالات پرسشنامه با توجه به مطالعات انجام شده و بررسی مفاهیم اصلی در ساختار مدیریت دانش و نیز مطالعه الگوهای پیشنهادی، ابتدا هر يك از مؤلفه هایی که ممکن است مدیریت دانش مهم باشند تهیه شدند و در نهایت براساس مؤلفه های منتخب، گزینه هایی تعیین شده به صورت سوالات پرسشنامه درآمدند. این پرسشنامه دارای ۳۰ سوال بسته پاسخ می باشد.

پرسشنامه مدیریت دانش با استفاده از پرسشنامه همتی (۱۳۸۹) طراحی شده است. این پرسشنامه دارای ۷ گویه برای ایجاد دانش، ۷ گویه برای ذخیره دانش، ۶ گویه برای اشتراک دانش، ۵ گویه برای بکارگیری و برای بهره وری اقتصادی، براساس طیف ۵ گانه و به شکل جدول ۳ می باشد.

چنانچه در جداول فوق مشاهده می‌گردد بیشتر افراد در خصوص سوالات مربوط گزینه‌های زیاد و خیلی زیاد را انتخاب کرده اند و این بیانگر رضایتمندی ایشان از مقیاس‌های سنجیده شده می‌باشد.

در ادامه به بررسی و تشریح جداول و اطلاعات مورد استفاده جهت آزمون فرضیه‌های تحقیق پرداخته می‌شود. جهت انجام این موضوع ابتدا می‌بایست شاخص‌های آماری مربوط به هر یک از متغیرها که عبارتند از مدیریت دانش و بهره‌وری اقتصادی محاسبه گردد.

برای بررسی مشخصات عمومی و پایه‌ای متغیرها جهت برآورد و تخمین الگو و تجزیه تحلیل دقیق آنها، برآورد آماره‌های توصیفی مربوط به متغیرها لازم است. مهمترین مشخصه مرکزی یک توزیع، میانگین و مهمترین مشخصه پراکندگی آن واریانس توزیع می‌باشد. به وسیله این مشخصات می‌توان دیدی کلی در مورد مقادیر هر یک از متغیرها بدست آورد. در این پژوهش مقدار آماره‌های توصیفی متغیرهای تحت بررسی طی جداول ارائه شده است.

همانطور که از جدول ۱۰ مشاهده می‌گردد میانگین رتبه پاسخ‌های ارائه شده به سوالات مربوط به مدیریت دانش در شرکت ۳.۷۴ است که این عدد بیش از حد متوسط (۳) می‌باشد و این موضوع بیانگر این مطلب است که بین مدیریت دانش و بهره‌وری اقتصادی رابطه وجود دارد.

جدول ۱۰: جدول آمار توصیفی داده‌ها - مدیریت دانش و بهره‌وری اقتصادی

متغیر	تعداد	میانگین	انحراف معیار	واریانس	خطای استاندارد	مینیم	ماکسیم	چارک اول	چارک دوم	چارک سوم
خلق دانش	۱۷۴	۲.۸۲	۰.۵۲	۰.۲۹	۰.۰۴	۱.۸۳	۴.۹۲	۳.۵۰	۲.۸۳	۴.۲۵
تسهیم دانش	۱۷۴	۲.۸۲	۰.۷۸	۰.۶۰	۰.۰۵	۲.۰۰	۵.۰۰	۳.۰۰	۴.۰۰	۴.۰۰
بکارگیری دانش	۱۷۴	۲.۹۷	۰.۷۹	۰.۶۲	۰.۰۶	۱.۰۰	۵.۰۰	۳.۵۰	۴.۰۰	۴.۵۰
ذخیره سازی دانش	۱۷۴	۲.۹۷	۰.۶۹	۰.۴۷	۰.۰۵	۱.۰۰	۵.۰۰	۳.۵۰	۴.۰۰	۴.۵۰
بهره‌وری اقتصادی	۱۷۴	۲.۱۵	۰.۸۸	۰.۷۷	۰.۰۶	۱.۰۰	۵.۰۰	۳.۵۰	۲.۵۰	۴.۰۰

پیش از آنکه روابط بین متغیرها آزموده شود، لازم است نرمال بودن متغیرها بررسی شود. یکی از روش‌های بررسی ادعای نرمال بودن توزیع متغیر، استفاده از آزمون کولموگوروف-اسمیرنوف است. نتایج این آزمون در جدول ۱۱ ارائه شده است.

آیا متغیرهای طراحی شده دارای توزیع نرمال است؟

فرضیه صفر: متغیرهای تحقیق دارای توزیع نرمال هستند.

فرضیه یک: متغیرهای تحقیق دارای توزیع نرمال نیستند.

جدول ۱۱: توزیع نرمال متغیرها

معنی داری	کولموگوروف اسمیرنوف	مؤلفه
۰.۲۷۴	۱.۵۰۸	خلق دانش
۰.۲۸۲	۲.۳۸۳	مشارکت و تسهیم دانش
۰.۱۸۴	۱.۰۸۱	بکارگیری دانش
۰.۵۴۱	۰.۷۱۸	ذخیره سازی دانش
۰.۳۴۲	۱.۹۹۵	بهره‌وری اقتصادی

نتایج این آزمون نشان می‌دهد سطح معناداری متغیرهای تحقیق بیشتر از ۰.۰۵ است و همچنین باید خاطر نشان کرد نرم افزار Spss طبق قضیه حد مرکزی نتایج این پرسشنامه را نرمال تشخیص داده است، لذا فرضیه صفر یعنی نرمال بودن متغیرها مورد تأیید قرار می‌گیرد.

در این قسمت جهت آزمون فرضیه‌های مذکور در تحقیق هر یک از فرضیه‌ها را جداگانه مورد بررسی قرار می‌دهیم.

در ادامه به تجزیه و تحلیل فرضیه‌ها پرداخته می‌شود. جهت آزمون تجزیه و تحلیل فرضیه فرعی اول ابتدا مفروضات رگرسیون مورد بررسی قرار رفت. آزمون استقلال خطاها

تجزیه و تحلیل فرضیه فرعی اول

$$\begin{cases} H_0: \text{بین خطاها همبستگی وجود ندارد.} \\ H_1: \text{بین خطاها همبستگی وجود دارد.} \end{cases}$$

قبول شدن فرضیه‌ها روشن می‌گردد. با توجه به اینکه صرف حدس و گمان، ایجاد یقین نمی‌کند لذا با استفاده از روش‌های آماری و استدلالی قیاسی به طریقه صحیح حدس و گمان بخردانه را تأیید و یا تکذیب نمود. در بخش روش تحقیق، روش‌های جمع‌آوری داده‌ها و نحوه پردازش آنها مورد بحث و بررسی قرار گرفت و اطلاعات لازم جهت آزمون فرضیه‌ها فراهم گردید. در این بخش نیز، اطلاعات جمع‌آوری شده به منظور یافتن پاسخ به سوالات تحقیق در قالب اعداد، نمودارها و جداول آماری مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرد. اطلاعات جمع‌آوری شده شامل پاسخگویی شرکت‌های دانش‌بنیان به سوالات در مورد مدیریت دانش و بهره‌وری اقتصادی می‌باشد. جدول فراوانی افراد نمونه به لحاظ سطح تحصیلات نیز به فرم جدول ۵ می‌باشد.

جدول ۵: فراوانی افراد نمونه به لحاظ سطح تحصیلات

تحصیلات	تعداد	درصد
دیپلم	۱۵	۸.۶
فوق دیپلم	۲۲	۱۲.۴
لیسانس	۵۲	۲۹.۵
فوق لیسانس و بالاتر	۷۴	۴۲.۵
جمع	۱۷۴	۱۰۰

در این بخش ابتدا به توزیع فراوانی پاسخ‌ها پرداخته می‌شود که جهت سنجش متغیر مستقل وضع‌گردیده است و به تفصیل در جدول ۶ و ۷ و ۸ و ۹ آورده شده است.

جدول ۶: توزیع فراوانی و درصد پاسخ‌های شرکت‌های دانش‌بنیان به سوالات مربوط به فرضیه فرعی اول

سوالات	خیلی کم	کم	متوسط		زیاد	خیلی زیاد	جمع
			فراوانی	درصد			
سوال ۱	۱	۱	۱۵	۹.۱۴	۷۹	۴۵.۱۴	۱۷۴
سوال ۲	۱	۷	۲۴	۱۳.۸۲	۷۰	۴۲.۵۷	۱۷۴
سوال ۳	۱	۳	۲۵	۱۴.۳۹	۷۴	۴۲.۹۹	۱۷۴
سوال ۴	۱	۲۸	۲۸	۱۶.۰۰	۶۱	۳۶.۸۱	۱۷۴
سوال ۵	۱	۱۲	۳۵	۲۰.۰۰	۷۷	۴۴.۷۱	۱۷۴
سوال ۶	۱	۲	۱۲	۶.۸۶	۷۸	۴۵.۱۴	۱۷۴
سوال ۷	۱	۵	۳۰	۱۷.۱۴	۷۲	۴۱.۱۷	۱۷۴

جدول ۷: توزیع فراوانی و درصد پاسخ‌های شرکت‌های دانش‌بنیان به سوالات مربوط به فرضیه فرعی دوم

سوالات	خیلی کم	کم	متوسط		زیاد	خیلی زیاد	جمع
			فراوانی	درصد			
سوال ۸	۳	۹	۶۲	۳۵.۴۳	۶۷	۳۸.۸۶	۱۷۴
سوال ۹	۰	۳	۲۵	۱۴.۳۹	۶۳	۳۶.۲۷	۱۷۴
سوال ۱۰	۱	۲	۲۰	۱۱.۴۳	۵۸	۳۳.۷۱	۱۷۴
سوال ۱۱	۱۵	۳۵	۶۴	۳۶.۲۷	۷۴	۴۲.۴۳	۱۷۴
سوال ۱۲	۸	۲۲	۶۶	۳۷.۷۱	۶۰	۳۴.۸۶	۱۷۴
سوال ۱۳	۴	۱۱	۲۵	۱۴.۳۹	۷۱	۴۰.۷۱	۱۷۴

سوالات	خیلی کم	کم	متوسط		زیاد	خیلی زیاد	جمع
			فراوانی	درصد			
سوال ۱۴	۵	۱۸	۶۱	۳۴.۸۶	۷۴	۴۲.۸۶	۱۷۴
سوال ۱۵	۴	۱۰	۳۵	۲۰.۰۰	۷۸	۴۴.۷۱	۱۷۴
سوال ۱۶	۲	۱۱	۶۹	۳۹.۶۵	۷۰	۴۰.۲۷	۱۷۴
سوال ۱۷	۸	۱۵	۶۸	۳۸.۸۶	۶۲	۳۵.۰۰	۱۷۴
سوال ۱۸	۲	۱۲	۲۷	۱۵.۴۶	۷۸	۴۴.۷۱	۱۷۴

جدول ۹: توزیع فراوانی و درصد پاسخ‌های شرکت‌های دانش‌بنیان به سوالات مربوط به فرضیه فرعی چهارم

سوالات	خیلی کم	کم	متوسط		زیاد	خیلی زیاد	جمع
			فراوانی	درصد			
سوال ۱۹	۵	۱۷	۶۱	۳۴.۸۶	۷۵	۴۲.۸۶	۱۷۴
سوال ۲۰	۴	۹	۳۵	۲۰.۰۰	۷۹	۴۴.۷۱	۱۷۴
سوال ۲۱	۲	۱۱	۶۹	۳۹.۶۵	۷۰	۴۰.۲۷	۱۷۴
سوال ۲۲	۸	۱۴	۶۸	۳۸.۸۶	۶۳	۳۵.۰۰	۱۷۴
سوال ۲۳	۴	۱۱	۲۷	۱۵.۴۶	۷۹	۴۴.۷۱	۱۷۴
سوال ۲۴	۸	۱۴	۶۸	۳۸.۸۶	۶۳	۳۵.۰۰	۱۷۴
سوال ۲۵	۲	۱۱	۲۷	۱۵.۴۶	۷۹	۴۴.۷۱	۱۷۴

جهت آزمون استقلال خطاها، آزمون دوربین - واتسون بعمل آمد که نتایج آن در جدول ۱۲ قابل مشاهده است.

جدول ۱۲: نتایج آزمون استقلال خطاها (دوربین - واتسون) برای فرضیه فرعی اول

متغیرها	دوربین واتسون	ضریب همبستگی سریالی
خلق دانش	۲,۳۴۱	۰,۴۴۰

چنانچه در جدول ۱۲ مشاهده می‌شود با توجه به اینکه دوربین واتسون ۲/۳۴۱ بوده و این رقم بین ۱/۵ تا ۲/۵ است لذا فرض صفر پذیرفته می‌شود که این مطلب بیانگر استقلال خطاها از یکدیگر می‌باشد. طبق فرضیه فرعی اول ادعا شده بود که بین ایجاد دانش با بهره‌وری اقتصادی پروژه‌های دانش بنیان ارتباط معنا دار وجود دارد. این فرضیه بصورت فرضیه آماری زیر ارائه می‌شود.

$$\left\{ \begin{array}{l} H_0: \beta = 0 \text{ بین ایجاد دانش با بهره‌وری اقتصادی پروژه‌های دانش بنیان رابطه معناداری وجود ندارد.} \\ H_1: \beta \neq 0 \text{ بین ایجاد دانش با بهره‌وری اقتصادی پروژه‌های دانش بنیان رابطه معناداری وجود دارد.} \end{array} \right.$$

جدول ۱۳: ضریب همبستگی

ضرایب	ارزش
ضریب همبستگی (R)	۰,۵۴
ضریب تعیین (R ²)	۰,۲
خطا p	۰,۰۴
خطای استاندارد	۰,۳۰۱

چنانچه در جدول ۱۳ مشاهده می‌گردد فرضیه فرعی اول مورد آزمون قرار گرفته که ضریب همبستگی آن ۰/۵۴ بدست آمده است که با توجه به تقسیم بندی مربوط به ضرایب همبستگی، ضریب همبستگی بدست آمده بالا است ولی سطح خطا بدست آمده ۰/۰۴ می‌باشد که این رقم کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد لذا فرض صفر پذیرفته نمی‌شود.

جدول ۱۴: جدول آزمون معنی داری هر یک از ضرایب رگرسیون برای فرضیه فرعی اول

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
1 (Constant)	11.201	1.840		6.087	.000
خلق دانش	.695	.301	.632	2.306	.040

چنانچه در جدول ۱۴ مشاهده می‌گردد ضرایب رگرسیون محاسبه گردید. با توجه به اینکه سطح خطا کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد لذا نتیجه می‌گیریم که رابطه معنی دار وجود دارد.

تجزیه و تحلیل فرضیه فرعی دوم آزمون استقلال خطاها

فرضیه

$$\left\{ \begin{array}{l} H_0: \text{بین خطاها همبستگی وجود ندارد.} \\ H_1: \text{بین خطاها همبستگی وجود دارد.} \end{array} \right.$$

جهت آزمون استقلال خطاها، آزمون دوربین - واتسون بعمل آمد که نتایج آن در جدول زیر قابل مشاهده است.

جدول ۱۵: جدول نتایج آزمون استقلال خطاها (دوربین - واتسون) فرضیه فرعی دوم

متغیرها	دوربین واتسون	ضریب همبستگی سریالی
ذخیره دانش	۱,۸۷۶۸	۰,۴۹۴

چنانچه در جدول ۱۵ مشاهده می‌شود با توجه به اینکه دوربین واتسون ۱/۸۷۶۸ بوده و این رقم بین ۱/۵ تا ۲/۵ است لذا فرض صفر پذیرفته می‌شود که این مطلب بیانگر استقلال خطاها از یکدیگر می‌باشد.

طبق فرضیه فرعی دوم ادعا شده بود که بین ذخیره دانش با بهره‌وری اقتصادی پروژه‌های دانش بنیان رابطه معناداری وجود دارد. این فرضیه بصورت فرضیه آماری زیر ارائه می‌شود.

$$\left\{ \begin{array}{l} H_0: \beta = 0 \text{ بین ذخیره دانش با بهره‌وری اقتصادی پروژه‌های دانش بنیان رابطه معناداری وجود ندارد.} \\ H_1: \beta \neq 0 \text{ بین ذخیره دانش با بهره‌وری اقتصادی پروژه‌های دانش بنیان رابطه معناداری وجود دارد.} \end{array} \right.$$

جدول ۱۶: جدول ضرایب رگرسیون برای فرضیه فرعی دوم

ضرایب	ارزش
ضریب همبستگی (R)	۰,۶۳
ضریب تعیین (R ²)	۰,۴
سطح خطا P	۰,۰۱
خطای استاندارد	۰,۲

چنانچه در جدول ۱۶ مشاهده می‌گردد فرضیه فرعی دوم مورد آزمون قرار گرفته که ضریب همبستگی آن ۰/۶۳ بدست آمده است که با توجه به تقسیم بندی مربوط به ضرایب همبستگی، ضریب همبستگی بدست آمده بالا است. و با توجه به اینکه مشاهده می‌گردد سطح (p) بدست آمده ۰/۰۱ می‌باشد که این رقم کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد لذا فرض صفر پذیرفته نمی‌شود.

جدول ۱۷: جدول آزمون معنی داری ضرایب رگرسیون فرضیه فرعی دوم

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
1 (Constant)	11.870	1.060		11.204	.000
ذخیره دانش	.272	.200	.559	1.36	.010

چنانچه در جدول ۱۷ مشاهده می‌گردد ضرایب رگرسیون محاسبه گردید. با توجه به اینکه سطح خطا کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد لذا نتیجه می‌گیریم که رابطه معنی دار وجود دارد.

تجزیه و تحلیل فرضیه فرعی سوم آزمون استقلال خطاها

فرضیه

$$\left\{ \begin{array}{l} H_0: \text{بین خطاها همبستگی وجود ندارد.} \\ H_1: \text{بین خطاها همبستگی وجود دارد.} \end{array} \right.$$

جهت آزمون استقلال خطاها، آزمون دوربین - واتسون بعمل آمد که نتایج آن در جدول زیر قابل مشاهده است.

جدول ۱۸: جدول نتایج آزمون استقلال خطاها (دوربین - واتسون) فرضیه فرعی سوم

متغیرها	دوربین واتسون	ضریب همبستگی سریالی
به کارگیری دانش	۱,۷۶۳	۰,۴۹۴

چنانچه در جدول ۱۸ مشاهده می‌شود با توجه به اینکه دوربین واتسون ۱/۷۶۳ بوده و این رقم بین ۱/۵ تا ۲/۵ است لذا فرض صفر پذیرفته می‌شود که این مطلب بیانگر استقلال خطاها از یکدیگر می‌باشد.

طبق فرضیه فرعی سوم ادعا شده بود که بین به کارگیری دانش با بهره‌وری اقتصادی پروژه‌های دانش بنیان رابطه معناداری وجود دارد. این فرضیه بصورت فرضیه آماری زیر ارائه می‌شود.

$$\left\{ \begin{array}{l} H_0: \beta = 0 \text{ بین به کارگیری دانش با بهره‌وری اقتصادی پروژه‌های دانش بنیان رابطه معناداری وجود ندارد.} \\ H_1: \beta \neq 0 \text{ بین به کارگیری دانش با بهره‌وری اقتصادی پروژه‌های دانش بنیان رابطه معناداری وجود دارد.} \end{array} \right.$$

این رقم کمتر از ۰/۰۰۵ می‌باشد لذا فرض صفر پذیرفته نمی‌شود.

جدول ۲۳ جدول آزمون معنی داری ضرایب رگرسیون برای فرضیه فرعی چهارم

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	32.12	3.675		8.740	.000
مشارکت	.431	.256	.313	1.626	.000

چنانچه در جدول ۲۳ مشاهده می‌گردد ضرایب رگرسیون محاسبه گردید. با توجه به اینکه سطح خطا کمتر از ۰/۰۰۵ می‌باشد لذا نتیجه می‌گیریم که رابطه معنی‌دار وجود دارد.

تجزیه و تحلیل فرضیه اصلی آزمون استقلال خطاها

فرضیه

$$\left\{ \begin{array}{l} H_0: \text{بین خطاها همبستگی وجود ندارد.} \\ H_1: \text{بین خطاها همبستگی وجود دارد.} \end{array} \right.$$

جهت آزمون استقلال خطاها، آزمون دوربین - واتسون بعمل آمد که نتایج آن در جدول زیر قابل مشاهده است.

جدول ۲۴ جدول نتایج آزمون استقلال خطاها (دوربین - واتسون) فرضیه اصلی

متغیرها	دوربین واتسون	ضریب همبستگی سریالی
مدیریت دانش	۲,۲۷۶	۰,۰۴۹۴

چنانچه در جدول ۲۴ مشاهده می‌شود با توجه به اینکه همبستگی بین خطاها ۲/۳۷۶ بوده و این رقم بین ۱/۵ تا ۲/۵ است لذا فرض صفر پذیرفته می‌شود که این مطلب بیانگر استقلال خطاها از یکدیگر می‌باشد. طبق فرضیه اصلی ادعا شده بود که بین مدیریت دانش با بهره‌وری اقتصادی پروژه‌های دانش بنیان رابطه معناداری وجود دارد. این فرضیه بصورت فرضیه آماری زیر ارائه می‌شود.

$$\left\{ \begin{array}{l} H_0: \beta = 0 \text{ بین مدیریت دانش با بهره‌وری اقتصادی پروژه‌های دانش بنیان رابطه معناداری وجود ندارد.} \\ H_1: \beta \neq 0 \text{ بین مدیریت دانش با بهره‌وری اقتصادی پروژه‌های دانش بنیان رابطه معناداری وجود دارد.} \end{array} \right.$$

جدول ۲۵ جدول ضرایب رگرسیون برای فرضیه اصلی

ضرایب	ارزش
ضریب همبستگی (R)	۰,۶۷
ضریب تعیین (R ²)	۰,۴۵
p	۰,۰۰۰
خطای استاندارد	۰,۰۹۵

چنانچه در جدول ۲۵ مشاهده می‌گردد فرضیه اصلی مورد آزمون قرار گرفته که ضریب همبستگی آن ۰/۶۷ بدست آمده است که با توجه به تقسیم بندی مربوط به ضرایب همبستگی، ضریب همبستگی بدست آمده بالایی باشد. و همچنین مشاهده می‌گردد سطح (p) بدست آمده ۰/۰۰۰ می‌باشد که این رقم کمتر از ۰/۰۰۵ می‌باشد لذا فرض صفر پذیرفته نمی‌شود. به عبارتی مدیریت دانش بر بهره‌وری اقتصادی در سطح معنی داری ۹۹ درصد تأثیر مثبت دارد. ضریب تعیین ۴۵ درصد بیانگر آنست که مدیریت دانش ۴۵ درصد از تغییرات بهره‌وری اقتصادی را توضیح میدهد.

جدول ۲۶ جدول آزمون معنی داری ضرایب رگرسیون برای فرضیه اصلی

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	1.2	.523		2.29	.000
مدیریت دانش	.54	.095	.32	3.36	.000

جدول ۱۹ جدول ضرایب رگرسیون برای فرضیه فرعی سوم

ضرایب	ارزش
ضریب همبستگی (R)	۰,۵
ضریب تعیین (R ²)	۰,۲۵
سطح خطا P	۰,۰۰۰
خطای استاندارد	۰,۰۳

چنانچه در جدول ۱۹ مشاهده می‌گردد فرضیه فرعی سوم مورد آزمون قرار گرفته که ضریب همبستگی آن ۰/۵ بدست آمده است که با توجه به تقسیم بندی مربوط به ضرایب همبستگی، ضریب همبستگی بدست آمده بالا می‌باشد. و همچنین مشاهده می‌گردد سطح (p) بدست آمده ۰/۰۰۰ می‌باشد که این رقم کمتر از ۰/۰۰۵ می‌باشد لذا فرض صفر پذیرفته نمی‌شود.

جدول ۲۰ جدول آزمون معنی داری ضرایب رگرسیون فرضیه فرعی سوم

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	22.32	2.453		9.09906	.000
بکارگیری دانش	.345	.300	.324	1.15	.000

چنانچه در جدول ۲۰ مشاهده می‌گردد ضرایب رگرسیون محاسبه گردید. با توجه به اینکه سطح خطا کمتر از ۰/۰۰۵ می‌باشد لذا نتیجه می‌گیریم که رابطه معنی‌دار وجود دارد.

تجزیه و تحلیل فرضیه فرعی چهارم آزمون استقلال خطاها

فرضیه

$$\left\{ \begin{array}{l} H_0: \text{بین خطاها همبستگی وجود ندارد.} \\ H_1: \text{بین خطاها همبستگی وجود دارد.} \end{array} \right.$$

جهت آزمون استقلال خطاها، آزمون دوربین - واتسون بعمل آمد که نتایج آن در جدول زیر قابل مشاهده است.

جدول ۲۱ جدول نتایج آزمون استقلال خطاها (دوربین - واتسون) فرضیه فرعی چهارم

متغیرها	دوربین واتسون	ضریب همبستگی سریالی
مشارکت دانش	۱,۶۸۴	۰,۰۴۹۴

چنانچه در جدول ۲۱ مشاهده می‌شود با توجه به اینکه همبستگی بین خطاها ۱/۶۸۴ بوده و این رقم بین ۱/۵ تا ۲/۵ است لذا فرض صفر پذیرفته می‌شود که این مطلب بیانگر استقلال خطاها از یکدیگر می‌باشد. طبق فرضیه فرعی چهارم ادعا شده بود که بین مشارکت دانش با بهره‌وری اقتصادی پروژه‌های دانش بنیان رابطه معناداری وجود دارد. این فرضیه بصورت فرضیه آماری زیر ارائه می‌شود.

$$\left\{ \begin{array}{l} H_0: \beta = 0 \text{ بین مشارکت دانش با بهره‌وری اقتصادی پروژه‌های دانش بنیان رابطه معناداری وجود ندارد.} \\ H_1: \beta \neq 0 \text{ بین مشارکت دانش با بهره‌وری اقتصادی پروژه‌های دانش بنیان رابطه معناداری وجود دارد.} \end{array} \right.$$

جدول ۲۲ جدول ضرایب رگرسیون برای فرضیه فرعی چهارم

ضرایب	ارزش
ضریب همبستگی (R)	۰,۶
ضریب تعیین (R ²)	۰,۳۷
p	۰,۰۰۰
خطای استاندارد	۰,۲۵۶

چنانچه در جدول ۲۲ مشاهده می‌گردد فرضیه فرعی چهارم مورد آزمون قرار گرفته که ضریب همبستگی آن ۰/۶ بدست آمده است که با توجه به تقسیم بندی مربوط به ضرایب همبستگی، ضریب همبستگی بدست آمده بالایی باشد. و همچنین مشاهده می‌گردد سطح (p) بدست آمده ۰/۰۰۰ می‌باشد که

چنانچه در جدول ۲۶ مشاهده می‌گردد ضرایب رگرسیون برای فرضیه اصلی محاسبه گردید. با توجه به اینکه سطح خطا کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد لذا نتیجه می‌گیریم که رابطه معنی‌دار وجود دارد. با انجام رگرسیون چندگانه تأثیر مولفه ای مختلف مدیریت دانش بر بهره‌وری در قالب جدول ۲۷ نشان داده میشود. بر اساس این جدول همه مولفه‌های مدیریت دانش بر بهره‌وری اقتصادی تأثیر مثبت دارد و ضرایب در سطح ۹۹ درصد معنی‌دار است.

جدول ۲۷ جدول آزمون معنی‌داری ضرایب رگرسیون چندگانه

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	12.04	3.675		3.40	.000
خلق دانش	2.24	.7	2.1	3.01	.000
ذخیره دانش	1.6	.45	1.2	2.71	.000
به‌کارگیری دانش	3.4	1.02	2.96	2.9	.000
تسهیل دانش	.9	.23	1.2	5.2	.000

نتیجه‌گیری و پیشنهادات

در فرایند هر تحقیق، نتایج پژوهش اهمیت بسزایی دارد، چرا که نتیجه‌گیری‌های تحقیق می‌تواند مبنایی برای رفع مشکلات موجود و یا بهبود وضعیت موجود به سمت وضعیت مطلوب باشد. پژوهش حاضر با هدف «تأثیر مدیریت دانش بر روی بهره‌وری اقتصادی در شرکت‌های دانش‌بنیان» انجام شده است و در این بخش با بررسی نتایج حاصل از آزمون فرض و پیشنهادهایی برای تحقیق‌های آتی و محدودیت‌ها و مشکلات تحقیق پرداخته خواهد شد. طبق فرضیه اصلی بین مدیریت دانش با بهره‌وری اقتصادی پروژه‌های دانش‌بنیان رابطه معناداری وجود دارد این نتیجه حاصل شد که فرضیه اصلی تأیید شد.

با توجه به آزمون‌ها و تحلیل‌هایی که از روش رگرسیون و همبستگی در قسمت تجزیه و تحلیل انجام شد، ضریب تعیین قدرت توضیح دهندگی متغیرهای مستقل را نشان می‌دهد که قادر هستند به میزان ۴۵ درصد تغییرات متغیر وابسته را توضیح دهند. از آنجا که دوربین واتسون برابر ۲/۳۷۶ است که بین ۱.۵ و ۵.۲ می‌باشد لذا؛ هیچگونه خود همبستگی در مدل وجود ندارد و علامت ضرایب بتای متغیر مشارکت دانش مثبت می‌باشد که بیانگر رابطه‌ی مستقیم می‌باشد.

طبق فرضیه فرعی اول بین ایجاد دانش با بهره‌وری اقتصادی پروژه‌های دانش‌بنیان رابطه معناداری وجود دارد این نتیجه حاصل شد که فرضیه فرعی اول تأیید شد.

با توجه به آزمون‌ها و تحلیل‌هایی که از روش رگرسیون و همبستگی در بخش تجزیه و تحلیل انجام شد، ضریب تعیین قدرت توضیح دهندگی متغیرهای مستقل را نشان می‌دهد که قادر هستند به میزان ۳۰ درصد تغییرات متغیر وابسته را توضیح دهند. از آنجا که دوربین واتسون برابر ۲/۳۴۱ است که بین ۱.۵ و ۵.۲ می‌باشد لذا؛ هیچگونه خود همبستگی در مدل وجود ندارد و علامت ضرایب بتای متغیر ایجاد دانش مثبت می‌باشد که بیانگر رابطه‌ی مستقیم می‌باشد.

طبق فرضیه فرعی دوم بین ذخیره دانش با بهره‌وری اقتصادی پروژه‌های دانش‌بنیان رابطه معناداری وجود دارد. این نتیجه حاصل شد که فرضیه فرعی دوم تأیید شد.

با توجه به آزمون‌ها و تحلیل‌هایی که از روش رگرسیون و همبستگی در فصل (۴) انجام شد، ضریب تعیین قدرت توضیح دهندگی متغیرهای مستقل را نشان می‌دهد که قادر هستند به میزان ۴۰ درصد تغییرات متغیر وابسته را توضیح دهند. از آنجا که دوربین واتسون برابر ۱/۸۷۶ است که بین ۱.۵ و ۵.۲ می‌باشد لذا؛ هیچگونه خود همبستگی در مدل وجود ندارد و علامت ضرایب بتای متغیر ذخیره دانش مثبت می‌باشد که بیانگر رابطه‌ی مستقیم می‌باشد.

طبق فرضیه فرعی سوم بین به‌کارگیری دانش با بهره‌وری اقتصادی پروژه‌های دانش‌بنیان رابطه معناداری وجود دارد این نتیجه حاصل شد که فرضیه فرعی سوم تأیید شد.

با توجه به آزمون‌ها و تحلیل‌هایی که از روش رگرسیون و همبستگی در بخش ۴ انجام شد، ضریب تعیین قدرت توضیح دهندگی متغیرهای مستقل را نشان می‌دهد که قادر هستند به میزان ۲۵ درصد تغییرات متغیر وابسته را توضیح دهند. از آنجا که دوربین واتسون برابر ۱/۷۶۳ است که بین ۱.۵ و ۵.۲ می‌باشد لذا؛ هیچگونه خود همبستگی در مدل وجود ندارد و علامت ضرایب بتای متغیر به‌کارگیری دانش مثبت می‌باشد که بیانگر رابطه‌ی مستقیم می‌باشد.

طبق فرضیه فرعی چهارم بین مشارکت دانش با بهره‌وری اقتصادی پروژه‌های دانش‌بنیان رابطه معناداری وجود دارد این نتیجه حاصل شد که فرضیه فرعی چهارم تأیید شد.

با توجه به آزمون‌ها و تحلیل‌هایی که از روش رگرسیون و همبستگی در بخش ۴ انجام شد، ضریب تعیین قدرت توضیح دهندگی متغیرهای مستقل را نشان می‌دهد که قادر هستند به میزان ۳۷ درصد تغییرات متغیر وابسته را توضیح دهند. از آنجا که دوربین واتسون برابر ۱/۶۸۴ است که بین ۱.۵ و ۵.۲ می‌باشد لذا؛ هیچگونه خود همبستگی در مدل وجود ندارد و علامت ضرایب بتای متغیر مشارکت دانش مثبت می‌باشد که بیانگر رابطه مستقیم می‌باشد. با انجام هر پژوهش، راه به سوی پژوهش‌های بعدی باز می‌شود و لزوم انجام تحقیقات بیشتری احساس می‌گردد. با توجه به ادبیات و پیشینه پژوهش و تکمیل و گسترش تحقیق حاضر موضوعات زیر برای انجام پژوهش توسط سایر محققان پیشنهاد می‌گردد:

- در تحقیق‌های آتی عوامل دیگر مانند فناوری اطلاعات رابه عنوان یکی از عوامل مدیریت دانش در نظر بگیرند و تأثیر این عامل را بر روی بهره‌وری اقتصادی را در نظر بگیرند.
- در حوزه اقتصاد دانش محور و ایجاد و کاربردی شدن و نقش شرکت‌های دانش‌بنیان در پیشبرد اقتصاد تحقیقات کاملی صورت گیرد.

منابع و مآخذ

- [۱]. Chang, Kun Lee, Sangjae Lee, In Won Kang. (۲۰۰۵); "KMPI: measuring knowledge management performance"; Information & management ۴۸۲-۴۶۹ (۲۰۰۵)۴۲. (Available online at www.sciencedirect.com)
- [۲]. الوانی، سیدمهدی؛ شاهقلیان، کیوان (۱۳۸۵)، زمستان. طراحی الگوی ارزیابی سطح مدیریت دانش در سازمان‌های صنعتی ایران، پژوهشی در صنعت خودرو، فصلنامه مطالعات مدیریت، شماره ۵۲.
- [۳]. شریف زاده، بودلایی، نگاهی دانش مدار به مدیریت دانش نشریه مدیریت، سال ۱۳۸۷، ص ۷۶
- [۴]. قلیچ لی، انصاری رثانی، قاسم قاسمی نامقی، محمد (۱۳۸۸)، ارزیابی اثر مدیریت دانش در خلق استراتژی رقابتی تمایز از مجرای زنجیره ارزش فعالیت‌های سازمان، پژوهش نامه مدیریت تحول، سال اول، شماره ۲.
- [۵]. Wen, Yuan-Feng. An effectiveness measurement model for knowledge management. Knowledge-Based Systems ۲۲ ۳۶۷-۳۶۳ (۲۰۰۹)
- [۶]. نوروزیان، میثم. دانش مدیریت دانش. ماهنامه تدبیرسال هفدهم، ۱۳۸۶، شماره ۱۷۶.
- [۷]. Berger, A. n. and L. J. TOMAS. «Inside The Black box: What Explains Differences In The Efficiencies of Financial Institutions?» Journal of Banking & Finance, ۲۱: ۸۹-۹۴۷; (۲۰۱۱)
- [۸]. Alavi, M. and Leidner, D.E. (۱۹۹۹). Knowledge Management Systems: Emerging Views and Practices from the Field. Proceedings of the ۳۲nd Hawaii International Conference on System Sciences, IEEE Computer Society
- [۹]. Liebowitz, J. (Ed.). (۱۹۹۹). Knowledge management handbook. CRC press.
- [۱۰]. Civi, E. (۲۰۰۰). Knowledge management as a competitive asset: a review. Marketing Intelligence & Planning, ۱۸(۴), ۱۶۶-۱۷۴.
- [۱۱]. Watson, I. (۲۰۰۳). Applying knowledge management: techniques for building corporate memories. Morgan Kaufmann.
- [۱۲]. Hendriks, P., & Sousa, C. (۲۰۰۶). Motivation for knowledge work. Encyclopedia of Knowledge Management,

مدیریت فناوری اطلاعات، دوره ۱، شماره ۲

[۳۳]. Alavi, M. and Leidner, D.E. (۱۹۹۹). Knowledge Management Systems: Emerging Views and Practices from the Field. Proceedings of the ۳۲nd Hawaii International Conference on System Sciences, IEEE Computer Society.

[۳۴]. Holsapple, C. W., and Joshi, K.D. (۲۰۰۰). An Investigation of Factors that Influence the Management of Knowledge in Organizations. Journal of Strategic Information Systems, Vol.۹, pp ۲۳۰-۲۶۱.

[۳۵]. Barna, Z. (۲۰۰۳) Knowledge management: A critical e-business strategic factor. Unpublished master's thesis, San Diego State University, San Diego.

[۳۶]. علی احمدی، علیرضا، سعید نهانی، (۱۳۸۶). توصیفی جامع از روش‌های تحقیق، انتشارات تولید دانش. تهران.

[۳۷]. سرمد، زهره، حجازی، عباس و حجازی، الهه، (۱۳۸۵). روش‌های تحقیق در علوم رفتاری، انتشارات آگاه، تهران.

[۳۸]. همتی، محمد (۱۳۸۹)، ارزیابی میزان بکارگیری مولفه های مدیریت دانش در دانشکده های پردیس فنی تهران.

[۳۹]. Mohammadi, H., Rezaei, M., Moradi, S., Barani, M., Badri, S., & Heidari, A. (۲۰۱۲). Comparison of quality of life in people who stutter and normal individuals. Journal of Kermanshah University of Medical Sciences (J Kermanshah Univ Med Sci), ۴۸۰-۴۸۶, (۶)۱۱۶.

[۴۰]. عرفانیان قونسولی، ل. و شریفی، ش. (۲۰۱۵). بررسی تأثیر عوامل دخیل در درک معنای استعارات و سنجش اعتبار روان‌شناختی آنها. پژوهش‌های زبانی، (۲)۵، ۷۷-۹۶.

۶۶۴-۶۶۶.

[۱۳]. افزاره عباس، محمدنبی ساویز، و محمدنبی سینا. «الگوی سنجش و ارتقای درجه پایداری سازمانی با رویکرد مدیریت دانش». ۳۷-۶۳.

[۱۴]. Gold, A. H., & Arvind Malhotra, A. H. S. (۲۰۰۱). Knowledge management: An organizational capabilities perspective. Journal of management information systems, ۲۱۸(۱), ۱۸۵-۲۱۴.

[۱۵]. O'dell, C., & Grayson, C. J. (۱۹۹۸). If only we knew what we know: Identification and transfer of internal best practices. California management review, ۱۵۴(۳), ۱-۱۷.

[۱۶]. اخوان، پیمان و مصطفی جعفری، سازمان‌های یادگیرنده ضرورت عصر دانایی، ماهنامه تدبیر سال هجدهم، ۱۳۸۷، شماره ۱۶۹

[۱۷]. رضائیان علی احمدوند، علی محمد تولایی، روح الله (۱۳۸۸)، بررسی الگوها راهبرد مدیریت دانش و راهبرد دانش در سازمان ها دو ماهنامه توسعه انسانی پلیس، سال ششم، شماره

[۱۸]. جمالی. (۲۰۱۶). تحلیل ابعاد نوآوری باز مبتنی بر توسعه فناوری اطلاعات در شرکت‌های دانش بنیان: تلفیق BSC، FANP و DEMATEL. فصلنامه علمی-پژوهشی مدیریت فناوری اطلاعات.

[۱۹]. محمد علی نعمتی، & صبا کاکاپور. (۲۰۱۴). رابطه بین یادگیری گرامی سازمانی و شناسایی فرصت با خودکارآمدی در میان کارآفرینان شرکت های دانش بنیان شهر تهران. فصلنامه نوآوری و ارزش آفرینی، (۴).

[۲۰]. قلی زاده، محمدرضا (۱۳۸۳)، بررسی جایگاه مدیریت دانش در دانشگاه فردوسی مشهد، پایان نامه کارشناسی ارشد رشته مدیریت فناوری اطلاعات، دانشگاه فردوسی مشهد.

[۲۱]. کاظمی کفرانی، ابراهیم (۱۳۸۷) بررسی رابطه بین سرمایه اجتماعی و میزان آمادگی سازمانی برای استقرار مدیریت دانش در شرکت فولاد مبارکه اصفهان، به راهنمایی محمد صادق ضیایی، مشاور عباس منوریان، دانشگاه تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد

[۲۲]. ابطحی، سید حسین و عادل صلواتی (۱۳۸۵)، مدیریت دانش در سازمان، تهران، انتشارات پیوند نو، چاپ اول.

[۲۳]. انصاری زبانی قاسم، & قاسمی نامقی محمد. (۱۳۸۸)، ارزیابی اثر مدیریت دانش در خلق استراتژی رقابتی تمایز از مجرای زنجیره ارزش فعالیت های سازمان.

[۲۴]. رضائیان علی احمدوند، علی محمد تولایی، روح الله (۱۳۸۸)، بررسی الگوها راهبرد مدیریت دانش و راهبرد دانش در سازمان ها دو ماهنامه توسعه انسانی پلیس، سال ششم، شماره ۲۷

[۲۵]. عزیزی، شهریار، اسد نژاد، مهدی زارع، علی حسینی، سید سجاد (۱۳۸۹)، بررسی و مقایسه ابعاد اخوان، پیمان اولیایی، انوش دسترنج، نسرین تقفی، فاطمه (۱۳۸۹) توسعه فرایندهای چرخه مدیریت دانش مبتنی بر عوامل موثر بر موفقیت مدیریت دانش، فصلنامه سیاست علم و فناوری، شماره ۲

[۲۶]. صلواتی، عادل حق نظر، فرشته (۱۳۸۸)، بررسی تحلیلی عوامل زمینه ای موثر بر استقرار سیستم مدیریت دانش در واحدهای ستادی شرکت ملی نفت ایران، فراسوی مدیریت، سال ۳، شماره.

[۲۷]. حسن زاده، محمد (۱۳۸۸)، بررسی عوامل زیرساختی مدیریت دانش در دولت جمهوری اسلامی ایران، دوماهنامه علمی پژوهشی دانشگاه شاهد، سال شانزدهم، شماره ۳۵

[۲۸]. موسوی خانی، محمد اجلی، مهدی صفوی، سید رحیم (۱۳۸۹)، ارائه مدلی برای سنجش میزان آمادگی سازمان ها در زمینه مدیریت دانش، فصلنامه مدرس علوم انسانی، دوره ۱۴.

[۲۹]. ربیعی، علی خواجوی، زینب (۱۳۸۹)، استقرار نظام مدیریت دانش و ارائه مدل کاربردی در شهرداری تهران، فصلنامه تخصصی رشد فناوری، شماره ۲.

[۳۰]. اعرابی، سید محمد موسوی، سعید (۱۳۹۲)، الگوی استراتژیک مدیریت دانش برای ارتقاء عملکرد پژوهشگاهها، فصلنامه پژوهش و برنامه ریزی در آموزش عالی، شماره ۵۱

[۳۱]. دعایی، حبیب الله دهقانی، جلال (۱۳۸۹)، تحلیل شکاف استراتژیک ابعاد مدیریت دانش، مطالعات مدیریت راهبردی، شماره

[۳۲]. ساعدی، مهدی یزدانی، حمید رضا (۱۳۸۸)، ارائه مدل فرایندی برای پیاده سازی مدیریت دانش مبتنی بر یادگیری سازمانی در ایران خودرو، نشریه